

Повсюди у посівах **озимих зернових колосових** культур розвиваються та в допороговій чисельності шкодять **хрестоцвіті блішки, злакові мухи (шведські, гессенська), попелиці, цикадки**. Рослини озимих колосових культур здебільшого знаходяться у фазах сходи – 3-й листок, початок кущення. В степових, подекуди лісостепових областях у посівах **озимої пшениці**, розміщених здебільшого після стерньових попередників, личинки **хлібного туруна (жужелиці)** за чисельності 0,5-2, макс. 3 екз. на кв.м пошкодили 4-12% рослин. Також, у посівах розвиваються та живляться гусениці **озимої совки**, які чисельністю 0,3-2, осередково у посівах розміщених після пару до 4 екз. на кв.м пошкодили до 6% рослин. Подекуди на ранніх загущених посівах **озимих пшениці** та **ячменю** відмічається слабкий розвиток **борошнистої роси, септоріозу, гельмінтоспоріозу, кореневих гнилей**.

За порогової чисельності личинок туруна у фазі сходи - 3-й листок озимої пшениці 1-2, початок кущення 2-3 і більше та 2-3 екз. на кв.м гусениць озимої совки проводять крайові або суцільні обробки посівів дозволеними до використання інсектицидами. Проти хвороб за необхідності (у фазу кущення) рослини оздоровлюють рекомендованими фунгіцидами.

Погода сприяла інтенсивному розвитку **хрестоцвітих блішок** на **озимому ріпаку**, за чисельності 1-3, макс. 6 екз. на кв.м (Київська, Кіровоградська, обл.) пошкодили 2-25% рослин у слабкому та середньому ступені. Несправжні гусениці **ріпакового пильщика** пошкодили до 10% рослин за чисельності 0,5-2 екз. на кв.м. Осередково шкодять **ріпаківий листкоїд, капустяна попелиця, гусениці озимої, листогризухих совок та біланів**. Відмічається ураження рослин ріпаку **альтернаріозом, пероноспорозом, фомозом**. Локалізують вогнища шкідників у посівах ріпаку за надпорогової чисельності через обприскування дозволеними інсектицидами, а за наявності інфекції – фунгіцидами.

У Поліссі та Лісостепу на незібраних площах **цукрові буряки** уражені **церкоспорозом, борошнистою росою, пероноспорозом, рамуляріозом, вірусною жовтяницею**. У господарствах Вінницької, Київської, Кіровоградської Полтавської, областей на коренеплодах цукрових буряків виявляють **паршу звичайну та пояскову, гнилі (фузаріозна, суха, бура, хвостова), дуплистість**.

Через сприятливі погодні умови та достатню кормову базу повсюди створилися передумови зростання щільності популяції **мишоподібних гризунів**, ріст чисельності та міграція яких спостерігається повсюди. На гектарі **озимих ріпаку**, подекуди **пшениці, жита та ячменю** нараховується 1-3 жилих колоній. У **багаторічних травах, неорних землях**, полях **після кукурудзи, соняшнику, овочевих** культур гризунами за чисельності 1-3, макс. 5-8 (Івано-Франківська, Вінницька, Чернігівська обл.), макс. в осередках Київської області до 10 колоній гризунів на гектарі (багаторічні трави) в кожній 3-12 жилих нір.

Першочерговим в обмеженні чисельності гризунів – вчасна та якісна зяблева оранка. Збереження сходів озимих культур забезпечує своєчасне виявлення та знешкодження гризунів у разі 3-5 і більше жилих колоній на гектарі через внесення в нори дозволених родентицидів.